

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

Fitxer 2

Projecte de Llei del Memorial Democràtic (tram. 200-00014/08)

El cinquè punt de l'ordre del dia és el debat i votació del Dictamen de la Comissió d'Afers Institucionals sobre el Projecte de Llei del Memorial Democràtic.

D'acord amb l'article 109.4 i 112.1, l'il·lustre diputat senyor Jaume Bosch, que fou designat relator per presentar els treballs de la comissió, té la paraula.

El Sr. Bosch i Mestres

Bon dia. Gràcies, president. Honorable president, consellers, permetin-me, en aquesta intervenció, com a relator dels treballs de la ponència, començar saludant els representants de les entitats de la Memòria Històrica, els historiadors i historiadores, els juristes, els representants del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, a totes les persones que ens acompanyen a la tribuna i en una altra sala d'aquest Parlament.

Bé, el relat que em toca fer en aquesta primera intervenció –després intervindrà com a grup– és la crònica del projecte, i aquí em sembla que val la pena explicar l'antecedent més o menys immediat, l'acte del Liceu del 22 d'abril de 2002 d'homenatge als represaliats del franquisme, en què es va aprovar un manifest que deia, entre altres coses: «Conèixer i difondre la història no és garantia que els desastres no es repeteixin, però contribueix a consolidar i aprofundir la cultura democràtica, una ètica de l'esforç col·lectiu, de la llibertat i de la pau. Volem que aquest sigui el nostre llegat i, per aquesta raó, proposem a l'administració catalana la creació del Memorial Democràtic, un llegat del coneixement que faci als ciutadans civilment més savis i, per tant, més lliures.»

A partir d'aquí, el Govern va elaborar l'avantprojecte, amb un equip redactor dirigit pel professor Ricard Vinyes, amb una comissió assessora de quinze historiadors i historiadores, presidida pel professor Borja de Riquer, i amb diàleg amb les entitats.

El primer debat de totalitat d'aquest projecte es va produir el maig del 2006, i després es va començar un període de compareixences. El projecte va ser, diguem-ho així, víctima del període final de l'anterior legislatura.

El segon debat de totalitat –ja en aquesta legislatura– es va produir el març del 2007. Es va començar també un altre període de compareixences –les que estaven pendents de l'anterior legislatura.

En total han comparegut trenta entitats, experts, centres territorials, etcètera.

La ponència ha estat formada pel senyor Santi Vila, de Convergència i Unió; pel Josep Maria Balcells, del PSC; per la Maria Mercè Roca, d'Esquerra Republicana; pel Jordi Montanya, del Partit Popular; per l'Albert Rivera, del Grup Mixt, i per mi mateix.

Es varen presentar unes cent esmenes –una bona part de la mateixa majoria de govern–, i ara en resten quaranta; se n'han incorporat, per tant, seixanta en el període de tramitació, amb la voluntat de millora del text i amb la voluntat també d'incorporar propostes i suggeriments de les persones i entitats que van participar en les compareixences.

El projecte, avui, es formula a partir d'una exposició de motius que explica el sentit polític i cívic del memorial, i uns articles inicials –l'1, el 2 i el 3– en què es defineixen les funcions i objectius del memorial i el perquè de la creació del memorial.

En l'article 2 hem arribat a una transacció, els tres grups de la majoria i Convergència i Unió, que obra en poder de la Mesa i dels grups parlamentaris, que em sembla que, a més, és oportú llegir, perquè reflecteix l'objecte i finalitat del memorial.

Diu: «El Memorial Democràtic té per objecte desplegar les polítiques públiques del Govern adreçades a l'acció cívica de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica, i en concret del coneixement del període de la Segona República, de la Generalitat republicana, de la Guerra Civil, de les víctimes del conflicte per motius ideològics, de consciència, religiosos o socials, de la repressió de la dictadura franquista, de l'exili i la deportació, de l'intent d'eliminar la llengua i la cultura catalanes, dels valors i les accions de l'antifranquisme i de totes les tradicions

de la cultura democràtica, amb la finalitat de donar a conèixer d'una manera científica i objectiva el passat recent i estimular la comprensió del temps present.»

L'article 6 formula com ha d'estar composta la Junta de Govern d'aquest organisme. En el període de tramitació s'ha canviat d'una junta íntegrament governamental a una junta que, en base també a una transacció a què hem arribat, estaria formada per: deu membres nomenats pel Govern, si bé tres en funció del càrrec –Museu d'Història, Arxiu Nacional i Institut Català de les dones–; sis, designats pels grups parlamentaris, aquí al Parlament; quatre experts elegits per dues terceres parts dels diputats i diputades d'aquest Parlament, i tres membres més –un, del Consell Assessor, i dos, de les entitats que formaran part del Consell de Participació. A part, hi ha aquest Consell Assessor, integrat per professionals, i un consell de participació, integrat per entitats, sindicats, centres d'estudis locals i comarcals, ajuntaments, etcètera.

Com a relator, voldria expressar alguns agraïments. El primer, al diputat i la diputada que, conjuntament amb mi, formen part de la majoria de govern, el Josep Maria Balcells i la Maria Mercè roca. Jo crec que hem fet honor al nom «d'entesa» –ens hem entès, hem treballat conjuntament. I en aquest sentit també vull destacar la col·laboració del secretari de Relacions Institucionals, el senyor Josep Vendrell, i de la directora general de la Memòria Democràtica, la Maria Jesús Bono, que en tot moment ens han acompanyat, ens han assessorat i hem establert un diàleg fructífer amb ells.

També voldria...

Fitxer 3

... el paper positiu del Santi Vila, amb una voluntat de diàleg, que jo crec que ha estat compartida, i també les posicions del senyor Montanya, que potser podrien semblar distants; jo penso que en el fons no estem tan distants de com queda el text final. Però també li vull agrair l'esforç que ha jugat a la Ponència.

I finalment, molt concretament també el paper que ha jugat, positiu, el lletrat, el senyor Ismael Pitarch.

Moltes gràcies.

El vicepresident

Gràcies, senyor Bosch. Per començar el debat de posicionament de defensa de les esmenes reservades als grups, en nom del Grup de Convergència i Unió, té la paraula l'il·lustre diputat, senyor Santiago Vila.

El Sr. Vila i Vicente

Senyor president, honorable conseller, senyores i senyor diputats, ciutadans aquí presents, bon dia, benvinguts. Bé, en primer lloc, a tall de consideracions prèvies, m'agradaria assenyalar que pujo a la tribuna com a diputat del Grup de Convergència i Unió.

Intervenint, doncs, també avui aquí en nom dels diputats i diputades d'Unió Democràtica de Catalunya, un partit, com saben, plenament víctima de l'experiència de la Guerra Civil i, en molts moments, també del llarg franquisme. Encara que, com hem vist recentment en actes d'aquest cap de setmana, sovint no és prou recordat com caldria. Carrasco i Formiguera, perseguit a Catalunya per cristià i assassinat a Espanya per catalanista.

Pujo a la tribuna, però, també com alcalde d'una ciutat, Figueres, que va patir a la pròpia pell l'horror de la Guerra Civil. El castell de Sant Ferran de Figueres va ser seu de les darreres Corts republicanes que es van reunir, però alhora també seu d'una setantena d'afusellaments de persones simplement culpables de ser cristianes.

A Figueres vam patir, el 3 de febrer de 1939, un dels més sagnants bombardeigs de tota la guerra civil sobre població civil. També, però, vam viure assassinats de religiosos i accions segurament, no tan descontrolades com avui voldríem poder explicar.

Per Figueres hi va desfilat tothom, lamentablement. I encara avui en la memòria de la ciutat es recorden els mesos de gener, febrer i març de 1939, les desfilades dels Rovira i Virgili, dels Pau Vila, dels Carles Rahola, dels Lluís Companys, dels Francesc Pujols i de tots els ciutadans anònims –centenars de milers de ciutadans–, que van haver de fugir per molts anys.

Comencem, doncs, aquesta intervenció, des de Convergència i Unió, plenament conscients i coneixedors de l'horror de la guerra fratricida en la seva més profunda dimensió.

Dit això, aparentment aquest podria semblar que és un projecte de llei senzill, «instrumental» havia estat el mot amb què el mateix Govern l'havia titllat en algun moment donat. En realitat, però, aquesta és una iniciativa, segurament, plena de paranys i de riscos.

En primer lloc, el risc d'imposar visions que podrien semblar-nos dirigistes o intervencionistes, més pròpies dels temps dels totalitarismes del segle XX, que del triomf del subjecte, propi del segle XXI. No s'escapa a ningú que, qui gestiona memòria, intenta construir relat, intenta donar sentit, servint sempre els interessos del present.

En aquest sentit, va ser molt significatiu el testimoni que, a propòsit de la commemoració del seixantè aniversari el juny del 2004 del desembarcament de Normandia, van viure ciutadans i ciutadanes de la baixa Normandia, de [#] Saint-Luc.

Per aquests ciutadans, davant l'intent, finalment reeixit de commemorar aquella efemèride per part del president Chirac, per part del president Bush i de referir-se a aquell esdeveniment com un moment de llibertat, com un moment d'alliberament d'Europa. No és menys veritat, van recordar aquelles famílies, que per ells en la memòria familiar, aquelles erren setmanes i aquells van ser, en definitiva, actes que van tenir a veure amb la mort dels seus familiar més directes.

Paradoxalment, bombes alliberadores, el juny de 1944, a la baixa Normandia, suposaven segar la vida de persones de l'entorn familiar. Quedava clar que la memòria col·lectiva, de vegades, violenta la memòria familiar, violenta la memòria persona.

Entenguin, doncs, que per un diputat lliberal, que aspira a viure més anys en el segle XXI que no pas al segle XX, li generi certa desconfiança que hi hagi un govern que es disposi a dir-nos què a de ser digne de record.

Hi ha, però, un altre risc, el risc de donar una visió, segurament, anacrònica o potser empobridora davant la complexitat dels fets de la Guerra Civil. Un segon exemple, Josep Maria López Picó, durant la República, un demòcrata, certament conservador i home d'ordre, però finalment demòcrata.

Un home, però, que al febrer de 1939 saluda l'entrada dels exèrcits de Franco a Catalunya, segur que és l'hora de la pau, de l'ordre, de la restauració del valors catòlics. Però que, ja al mes d'octubre del 1939, descriu el nou règim com «l'estat botxí» i desenganyat d'aquesta dictadura que s'inicia es refugia, deia ell, «en la vida de la llar».

L'exercici de la memòria, però, sempre és selectiu i el mateix López Picó, reconegut als quaranta com el gran poeta, passarà de seguida a l'oblit i no serà restaurada la seva memòria fins el 1999, quan se'n recupera el dietari. Els historiadors procuren no fer mai de jutges, els govern també haurien de procurar-ho.

Un altre dels riscos davant el projecte de llei en el que ens trobem, el risc de reproduir els tòpics de sempre. Sovint, quan ens referim a qüestions que tenen a veure amb la restauració de la memòria no podem estalviar-nos parlar, sobretot pensant en els anys de la Transició, de pacte de silenci, de pacte d'amnèsia col·lectiva, de pacte per la desmemòria, etcètera.

El nostre grup ha treballat en la Ponència i va treballar en la primera intervenció per convèncer-los –per persuadir-los– que tot això, senzillament, són tòpics. I tanmateix hem de reconèixer que no hi ha llibre, ni iniciativa memorial que es faci a qualsevol punt del país, que no es presenti sempre com una manera de posar fi, afortunadament, al pacte de silenci pretesament signat; i que sembla ser –sembla ser– que ens hauria tingut silenciats durant aquests darrers trenta anys. Sincerament, no havíem vist mai un silenci tan sorollós.

Raymond Cart escrivia sobre la impressió que li causaven les Rambles de Barcelona als anys setanta i s'hi referia com un «*proceso de auto examen obsesivo en su intensidad*», parlava d'«*avalancha de libros*» referida a la Guerra Civil. Més de vint mil llibres d'ençà de la restauració de la democràcia han parlat de la Guerra Civil i del franquisme.

El mateix podríem dir, però, quant a l'erecció de monuments. M'hauria agradat que estigués aquí l'honorable conseller Nadal, aleshores alcalde de la ciutat de Girona, per referir-nos, i he fer servir aquesta excusa per poder-lo citar, la memòria de Carles Rahola. Afusellat injustament el 15 de març de 39, però restaurada la seva memòria un dia de Sant Jordi –un 23 d'abril de 1978–, per ser que les nostres institucions van ésser obligades o van pactar un silenci, no deixa de ser que la data de 1978 és prou significativa, si la tenim en compte, la inauguració del monument a la seva memòria a la bonica Rambla de la Llibertat a Girona.

La història de Carles Rahola, però, ha de ser citada en aquest Parlament. Perquè Rahola confirma –el seu assassinat confirma– l'absurd de la guerra, l'horror de la barbàrie franquista, però també el tòpic de la desmemòria.

Fins i tot, però, ens hauríem de referir i hem d'insistir en l'acció de l'Administració feta durant aquestes darreres dècades. Josep Benet al front del Centre d'Història Contemporània, fundat el 1984. Quan diu que va ser fundat? El 1984. Per tant, no és una cosa que vingui d'ahir. Amb una política sistemàtica de recuperació d'arxius, de suport a l'elaboració de tesis, de tesines o les accions del darrer govern Pujol indemnitzant econòmicament amb aquelles iniciatives. Sí, no eren lleis, però eren iniciatives que van indemnitzar econòmicament les víctimes de la guerra.

Segurament, com ha escrit Santos Juliá, molts parlen d'oblit quan el que segurament haurien de parlar és simplement d'ignorància o de desconeixement. Sembla, de vegades, que abans d'engegar una cosa, si no l'has engegat tu mateix, aquesta cosa no hagi existit.

Un altre dels riscos que hauríem de poder alliberar-nos avui en aquesta intervenció, el risc que, amb totes aquestes objeccions que jo els faig, algú pogués dubtar que Convergència i Unió condemnem, sense cap mena de matís, la dictadura franquista; només pel fet d'exigir rigor, finesa intel·lectual, a l'hora de recuperar la memòria del passat, a l'hora de recordar que existeixen tantes memòries versemblants com individus hi ha al món.

Dit això, el posicionament del grup en els treballs de la Ponència tenia a veure amb quatre objectius. En primer lloc, ampliar el concepte de víctimes, calia reconèixer

explícitament el sofriment de les víctimes de la dictadura, calia ser sensible, però, també a una visió més ponderada, més equilibrada, més real, sobre les veritables víctimes de la Guerra Civil.

En aquest sentit, les nostres esmenes han posat l'accent en el fet que calia reconèixer el patiment a la reraguarda durant la Guerra Civil, als morts d'un i altre bàndol, a centenars de milers d'exiliats; però també a prop de més de 2.400 religiosos assassinats en un extermini que avui sabem que va ser molt més planificat i consentit del que potser voldríem.

També va ser un dels objectius del Grup de Convergència i Unió en els treballs de la Ponència reivindicar com a fet positiu la Transició a la democràcia. Decidits al fet que una visió romàntica dels néts de la guerra o, segurament, nostàlgica dels bàndols de la dreta o de l'esquerra, no pogués posar en perill el que, sense cap mena de dubte, són les tres millors dècades de la història de Catalunya i d'Espanya de tots els temps.

El projecte de llei, que inicialment va presentar el tripartit, parlava d'un «estat democràtic encerclat per secrets, enigmes i silencis», una frase que segurament avui ens ruboritza a tots després d'haver-hi pensat amb deteniment.

Tercer dels objectius que perseguíem: garantir el pluralisme de memòries. D'aquí, sobretot, les esmenes per assegurar la independència del Memorial Democràtic respecte del Govern a l'hora de nomenar la junta rectora, a l'hora de nomenar el seu director, a l'hora de precisar-ne els estatuts.

I això té a veure amb el quart dels objectius que hem treballat en els treballs en Comissió i a la Ponència. Plantejar un model alternatiu a l'hora de resoldre l'acció de control sobre el Memorial Democràtic. Perquè pensàvem i pensem que si creïem realment que el Memorial Democràtic ha de ser un òrgan transversal, de país, realment independent, al servei de l'estímul memorial, qui millor podia garantir aquest pluralisme era el Parlament de Catalunya, on hi som tots representats.

Certament, el Grup de Convergència i Unió admetem i reconeixem, i en la persona del Jaume Bosch, que hi ha hagut avenços. A l'inici, el projecte de llei contemplava que aquest Memorial Democràtic, una entitat dotada de personalitat jurídica pròpia i plena de capacitat d'obrar tindria el conseller de torn com a president i deu dels seus tretze

membres, en la junta de govern, nomenats pel Govern. No començava massa bé la independència d'aquest òrgan, deu dels tretze membres en mans de o elegits pel Govern.

Després de l'acord de transacció subscrit ahir mateix i de les esmenes aprovades, però, el president continua sent el conseller, però el Govern nomena discrecionalment sis membres de la junta de govern i en deixa quatre, perquè sigui una majoria qualificada del Parlament qui els nomeni. A més a més, cada grup parlamentari, com s'ha dit, podrà nomenar el seu representant.

Aquesta darrera transacció justifica el nostre pas del no a l'abstenció, en el benentès, senyor Bosch, que si vostès possessin ara i aquí el Memorial Democràtic sota el control del Parlament de Catalunya el nostre vot seria nítidament afirmatiu, que és el que voldríem.

Per Convergència i Unió, tal com s'ha fet amb [#] l'ICIC o amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, l'acció de control del Memorial Democràtic hauria d'haver recaigut al Parlament; com hauria d'haver recaigut en mans del mateix Memorial Democràtic l'elecció del seu director, del seu consell de participació, etcètera.

Des del punt de vista funcional, i vaig acabant, sorprèn que avui endeguem el Memorial Democràtic i que, en canvi, el Govern es negui a extingir les unitats administratives que actualment fan la seva funció, esmena 72 que perdrem.

O sorprèn també que de l'anàlisi sumària que hem pogut fer dels ajuts i subvencions que el Memorial Democràtic ha atorgat ja en l'exercici 2007, la definició dels objectius, la definició de la línia estratègica a mig termini que es persegueix continuï sent imprecisa, per dir-ho suaument; o segur, gens definida.

El fet que, per exemple,enguany haguem reconegut, com un exercici memorial, un estudi que té a veure amb la recuperació de la memòria d'una cooperativa, no acabem d'estar segurs que tingui a veure amb els objectius del Memorial Democràtic.

Dit això, i per no haver de fer ús del següent torn, fixo les esmenes, el posicionament...

Fitxer 4

...a les esmenes i així ens estalviarem de tornar a intervenir.

Quant a les esmenes del Grup Popular, el nostre vot serà essencialment contrari. El motiu és que tenim la impressió que busquen vostès eufemismes per minimitzar l'horror de la dictadura franquista i, en aquests eufemismes, nosaltres no hi podem participar. Tot i així, demanarem la votació separada de l'esmena número 3, on es proposa que el Memorial Democràtic depengui del Parlament, i de la número 61, on es proposa eliminar de l'ordenació la relació del Memorial Democràtic amb el Govern.

Quant a les esmenes dels Ciutadans, també hi votarem contràriament, vostès tenim la impressió que usen novament el text com a pretext per parlar de les seves pròpies cabòries.

Finalment, hem de reconèixer i valorar molt positivament les esmenes transaccionades amb el tripartit. En primer lloc, sobre l'objecte i la finalitat del Memorial Democràtic; en segon lloc, sobre les concessions a l'hora d'organitzar la Junta de Govern. En conseqüència, el nostre grup parlamentari demana votació separada per fer possible el nostre suport nítidament afirmatiu a l'exposició de motius, als articles 1, 2 i 3, que precisen l'objecte, la finalitat i les funcions, en definitiva, aquells aspectes que més hem treballat en ponència i que tenen aquest grau de consens que el país ens reclamava. Però ens abstindrem en tota la resta d'articulat, que té a veure, en definitiva, amb l'organització de la Junta de Govern.

Deixi'm només deu segons per acabar amb una citació. «No crec deixar cap enemic en aquesta terra, en la dolça Catalunya, que he estimat tant, en aquesta Girona dels meus amors, ni tampoc fora d'ella.» Carles Rahola, poc abans de morir.

El Memorial Democràtic que avui neix no ens hauria de servir per idealitzar repúbliques, ni per maximitzar els crims dels uns i minimitzar els dels altres. El Memorial Democràtic no ens hauria de servir únicament per repartir diners sense criteris ni objectius. El Memorial Democràtic que avui arrenca hauria de sumar-se a l'estímul del record d'homes i dones com Carrasco i Formiguera, com Carles Rahola o com Joan Peiró, que ens fan sentir dignes de formar part de la condició humana.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments en un sector de l'hemicicle.)

El vicepresident primer

Gràcies, senyor Vila. Per a la defensa de les esmenes del Grup Parlamentari Popular, té la paraula l'il·lustre dipurat senyor Jordi Montanya.

El Sr. Montanya i Mías

Sí, gràcies, president. Honorable conseller, senyor Saura, prenem la paraula per defensar les nostres esmenes i avancem d'antuvi que votarem en contra d'aquest Projecte de Llei del Memorial Democràtic, situació aquesta que entenem que no ha de sorprendre a aquestes alçades d'aquest debat a la resta de formacions polítiques. Diem que prenem novament la paraula ja que aquest projecte va decaure a la passada legislatura i no precisament pel bloqueig del nostre grup parlamentari.

En anteriors ocasions ja hem manifestat els motius del nostre posicionament, contrari a l'aprovació d'aquest projecte, i dèiem que ens hi oposàvem per qüestions més de forma que no pas de fons. Ho reiterem íntegrament: el nostre és un posicionament que dóna lloc a votar desfavorablement aquest Projecte de Llei del Memorial Democràtic per qüestions, ho repetim, més de forma que no pas de fons. I mirarem d'explicar-ho per no generar cap tipus de dubte.

Dèiem, i ho reiterem, que una llei és una norma jurídica de caràcter obligatori, emanada del poder legislatiu a l'efecte de regular conductes o establir òrgans necessaris per al compliment de determinats fins i que la seva inobservança comporta una determinada sanció. Es caracteritza per ser general, abstracta i impersonal, i opera per si mateixa, *erga omnes*, i és universal quant a la seva aplicació. És d'execució general i resta dispensada de la prova de la seva existència *a contrario sensu* del dret consuetudinari. És, en definitiva, l'expressió positiva del dret i és la concessió d'uns drets o la imposició d'unes obligacions; mai la llei, en la seva vessant més universal, la seva aplicació ha de servir d'aixopluc de la politització de determinats organismes.

Doncs, bé, aquest grup parlamentari, en nom propi i també, com no, dels milers de ciutadans de Catalunya que han fet possible els catorze escons que ocupem en aquest Parlament, no creiem històricament oportú –històricament oportú–, ara com ara, escriure o reescriure la història mitjançant una llei. Tampoc creiem que aquesta sigui una tasca a desenvolupar pel Parlament. Tenim el convenciment que els historiadors, els científics, els equips de recerca atorguen a la història la veritat quasi objectiva. Conseqüentment considerem que no ha de ser el Parlament, o bé el govern de torn, l'autor d'escriure o reescriure la història; no és el seu objectiu, il·lustres diputades i diputats, no és la seva tasca.

I no entrarem –ni, de fet, hi volem entrar– en el debat, en el discurs de les essències, de «la puresa de la raça», en un debat de bons i dolents, en un debat, obsolet per altra banda, de dretes i esquerres. No caurem en el discurs fàcil de la demagògia política en la seva màxima expressió, la de les veritats absolutes o bé la de les màximes negacions. El contingut d'aquesta llei, ho repetim, quant al fons el podem subscriure gairebé en la seva pràctica totalitat.

I potser que sí, que efectivament a partir, si escau, de l'aprovació d'aquesta llei més d'un desmemoriat recuperi la memòria o part d'ella. Nosaltres, si més no, considerem més adient gaudir-ne en base als estudis científics, als equips de recerca i als historiadors. Perquè aquesta llei no és una reivindicació de la societat civil; aquesta és una llei únicament i exclusivament dirigida per acontentar determinades entitats i associacions més mogudes per la rancúnia i l'afany de revenja que no pas per la seva preocupació per la preservació de la memòria històrica.

És una llei que neix amb una clara adscripció política –amb una claríssima adscripció política– i que anhela un clar rèdit electoral, la d'un determinat grup polític, per donar satisfacció a la diàspora de grups de pressió que l'envolten. I aquests fets no els podem acceptar. No podem ni volem acceptar, senyor Saura, honorable conseller, la seva història. Volem la història de tots i per a tots, basada, ho repetim, en el coneixement històric, rigorós, objectiu i científic. No creiem en organismes públics encotillats i sotmesos a la pressió de la diàspora que suporta un determinat partit o que suporta i suportarà el diferent govern de torn.

Aquesta llei neix amb un veritable objectiu, el d'adoctrinar les ments de les actuals i futures generacions de catalans perquè, honorable conseller, il·lustres diputades i diputats, el nostre Memorial Democràtic, ara com ara, i el de la immensa majoria de ciutadans –o així ho entenem– és l'actual Constitució de l'any 78, consensuada entre totes les forces polítiques i que fou i continua essent punt i final d'una de les etapes més fosques i cruels de la nostra història i punt i partida d'una nova etapa de democràcia i reconciliació.

Ben al contrari, aquesta llei és la llei d'uns, mancada d'una veritable voluntat de reconciliació. I qüestionem obertament la necessitat d'aquesta llei que dona llum a la creació del Memorial Democràtic, que, en si mateix, no és res més que una nova entitat oficial, un nou organisme públic, que no pas un ens independent, la qual cosa de ben segur genera el risc inqüestionable d'afavorir amb fons públics una visió partidista de la nostra història recent.

A més a més, aquest nou ens duplica moltes de les tasques que efectuen des de fa anys fòrums universitaris i centres de recerca especialitzats. Sens dubte, creiem que hauria estat més profitós destinar els recursos, els fons públics del Memorial Democràtic, a col·lectius i grups d'investigació ja existents.

Les generacions d'avui, a diferència del que disposa l'exposició de motius, en la qual fonamentem la nostra oposició a l'aprovació d'aquesta llei..., ho repeteixo, les generacions d'avui no tenen cap deute amb el passat, del qual no en som ni ens en sentim responsables. Els deutes, per als morosos; el present i el futur, per a la nostra societat, i la història deixem que l'escriuin els historiadors.

I creguin-me, honorable conseller, il·lustres diputades, il·lustres diputades, que no tenim cap por de la història. El que veritablement ens fa por és la seva possible manipulació. En tots els enfrontaments bèl·lics es fan actes contraris al dret de les persones i la Guerra Civil, sens dubte, no en va ser una excepció. I és innegable que en ambdues zones, la republicana i la controlada pels revoltats, la repressió fou una pràctica generalitzada. Reconeixement, des del nostre grup parlamentari, a les víctimes, a totes, i condemna sense pal·liatius, com no pot ser d'altra manera, als règims totalitaris, als règims dictatorials i als règims absolutistes.

I volem fer un especial esment al fet que, des del nostre grup parlamentari, des del Partit Popular de Catalunya, sempre hem estat favorables a la justa reparació de les víctimes de la repressió franquista. Però també és obligat fer-ho extensiu a tots els ciutadans que varen patir la violència incontrolada en la rereguarda republicana.

Som gent, persones, amb fortes conviccions democràtiques però que creiem que, per homenatjar les víctimes, unes i altres, cal evitar sectarismes, cal evitar l'ús oportunista de la memòria més dramàtica de la nostra història més recent. I considerem sobrer fer-ho mitjançant l'aprovació d'aquesta llei, que pretén imposar el revisionisme històric d'un passat ja superat, però, al mateix temps, massa recent. Les ferides obertes costen de cicatritzar, costen de tancar, especialment quan el passat és en certa manera present. Tant la Segona República com la Guerra Civil i el règim totalitari del franquisme són avui història recent i com a tal han de ser tractats. No acceptem l'ús dirigista del passat des del poder ni la utilització política de la memòria, de la memòria que és patrimoni de tots, la col·lectiva; l'altra, la individual, ha de ser imperativament selectiva.

I em permetran, per finalitzar, donar lectura a una col·laboració habitual, breu, d'un periodista lleidatà, Josep Ramon Correal, que no és precisament sospitós de tindre moltes afinitats amb el meu grup parlamentari, que va publicar al diari *La mañana* del dia 23 de març del 2007, arran de la presentació per part del conseller Saura del Memorial històric a la Universitat de Lleida, «La punxa». I diu així: «Poc després de la mitja nit, llista en mà, van ser cridats setanta-nou presos, dels quals, setanta quatre...

Fitxer 5

...eren eclesiàstics, i, lligats pels colzes de dos en dos, van ser duts en vuit camions als afores de Lleida. A la cruïlla de la carretera de Barcelona amb la de Tarragona, un grup de dos-cents milicians va obligar el comboi a recular fins al cementiri. Al voltant de les dos de la matinada, els detinguts van ser assassinats de dotze en dotze. Aquest és un dels episodis que Jordi Alberti narra al llibre *El silenci de les campanes*, que acaba d'editar Proa.

Hi ha altres casos dramàtics, com el d'Andreu Montardit, vicari d'Almatret, obligat a caminar amb el ventre rebentat, o el de Jaume Cabiscol, rector d'Albagès, arrossegat darrere d'un camió amb les mans travessades per un ganxo. Acaba reflexionant el periodista dient, sic: «Suposo que figuraran en algun itinerari de la Memòria Històrica, que va presentar ahir a la Universitat de Lleida el conseller Saura.»

El periodista, Josep Ramon Correal, deixa l'interrogant a l'aire. Per nosaltres, aquest interrogant i d'altres fan que avui per avui no puguem votar a favor d'aquesta llei. La llei, en definitiva, il·lustres diputades i diputats, és norma de convivència. Al nostre grup parlamentari ens presenta seriosos dubtes pensar i creure que aquesta serà una bona norma de convivència.

Moltes gràcies.

El president

Gràcies, il·lustre senyor diputat. Té la paraula, per a la defensa de les esmenes del Grup Mixt, l'il·lustre diputat senyor Albert Rivera.

El Sr. Rivera Díaz

Gràcies, senyor president. Diputats i diputades, i ciutadans que estan avui a la tribuna, benvinguts al Parlament de Catalunya. Des del nostre grup, el primer que volem fer és explicar i donar explicacions de per què no estem d'acord amb la forma i sí que estem d'acord amb bona part del fons. No com altres portaveus que han sortit aquí a dir aquesta mateixa frase, però tampoc estaven d'acord amb el fons. Vull deixar ben clar això en aquesta tribuna, ja que el nostre partit i el nostre grup precisament no vol mitigar ni vol posar peròs ni vol justificar ni vol reduir cap tipus de danys que hi ha hagut durant la dictadura, cap tipus de danys que hi ha hagut durant la història de Catalunya i Espanya.

Jo crec que s'han d'afrontar els problemes i s'han de dir les coses ben clares, i el nostre grup vol parlar ben clar. Per tant, nosaltres, des d'aquesta tribuna, com ja hem fet altres vegades, no podem fer altra cosa que, d'entrada, primer, evidentment, condemnar qualsevol tipus de totalitarisme, qualsevol tipus de repressió, qualsevol tipus de falta de llibertats, i entre elles, evidentment, una de les etapes més negres de

la història d'Espanya i de Catalunya, el franquisme. No només la Guerra Civil, que evidentment van haver-hi dos bàndols i va ser una batalla fratricida entre espanyols, sinó que volem parlar del període del franquisme.

Jo crec que quan s'intenta portar aquest assumpte al debat només de la Guerra Civil, no s'està fent justícia. Hi ha molta gent que ha patit una dictadura durant quaranta anys, persones que han patit personalment falta de llibertats, amb assassinats. I jo crec, ho torno a dir, que per al nostre país és important conèixer els errors del passat, i el nostre grup està d'acord, i absolutament d'acord, que es promogui i es pugui donar a conèixer, durant el debat científic i professional, evidentment, i no des d'un parlament, sinó en el debat històric i el debat rigorós, la història i els errors que hem comès al nostre passat.

Ara bé, nosaltres creiem que amb aquesta Llei del Memorial Democràtic estem deixant passar una oportunitat important. Per què? Doncs pel mateix instrument i, com deia, per la mateixa forma. Amb el contingut aquest grup parlamentari hi estaria d'acord segurament en el 80-90 per cent de punts de la cambra en aquesta condemna de la dictadura; ara bé, amb què no estem d'acord és com s'està fent i quina és la filosofia d'aquesta llei. I entrarem ara, en concret, en quins punts són.

Nosaltres, quan s'anunciava una llei de memorial democràtic, quan algú parla de memòria democràtica entén que el que es vol és fomentar, d'alguna manera, els valors cívics i democràtics en una democràcia consolidada. I aquesta és, segurament, la idea que s'emportaran molts ciutadans pel mateix títol aparador de la llei, que és Memorial Democràtic. Ara bé, aquesta llei no és una llei de memorial democràtic, és una llei que crea un organisme polític, en mans del govern, i que, a més a més, no parla de memorial democràtic conjunt ni de futur ni dels valors cívics i democràtics, parla de la revisió d'un determinat període que va de l'any 31 a l'any 80. Per tant, no estem davant d'una entitat que fomenti els valors democràtics, sinó davant d'una entitat que parla del franquisme i parla de la República i parla fins a l'any 80, en què arriba la Generalitat de Catalunya.

Bé, doncs aquest període..., per nosaltres la primera errada que comet aquesta llei és parlar d'un període concret. Nosaltres, el nostre grup, si hagués, ara mateix d'engegar

un projecte d'un memorial democràtic o una institució pública que defensés els valors cívics i democràtics, el primer que faria és no tancar un període. No tancar un període perquè, si el que volem fer és una llei de memòria històrica en un període determinat de revisionisme, fem-ho. Però no fem un organisme públic cenyit a un temps determinat. Jo crec que és ben diferent, no és ben bé el mateix, és bastant important, la diferència.

Si hem de fer un organisme públic amb els diners dels ciutadans per fomentar la democràcia, allà hi estarà Ciutadans, per fomentar els valors cívics, els drets i llibertats dels ciutadans d'un país amb un estat de dret, amb una constitució, amb un estatut... Això és el que hauríem de fer, això és el que vol fer el nostre grup, que els ciutadans de Catalunya coneguin perfectament quins són els seus drets, les seves llibertats. I amb aquesta via de futur hi estaríem d'acord.

Ara, torno a dir, aquí s'està fent una entitat a mans, bàsicament, de la conselleria i del Govern per parlar d'un període determinat de la història, i evidentment amb un prisma subjectiu –un dels altres punts que hi vull entrar a continuació–, perquè parlem d'organisme. I si fos un organisme plenament independent, conformat per historiadors de pluralitat política o pluralitat o sensibilitats diferents, podríem estar més o menys d'acord que aquell organisme podria fer alguna política pública més o menys objectiva. Quan bona part d'aquests organismes estan formats per persones designades pel Govern, tot i que s'ha fet un avenç, un petit avenç de dues terceres parts del Parlament –de moment hi ha quatre persones–, evidentment les majories allà i la direcció política depenen d'una conselleria de Govern. No és la millora manera de fer un organisme plural, històric i científic, nomenar persones, polítics d'un govern per estar fent i revisant d'un període determinat.

Per tant, creiem que s'ha perdut una oportunitat d'independència, s'ha perdut una oportunitat de no parlar d'un període tancat, sinó de valors purament democràtics. Des de Ciutadans, si haguéssim de fer un memorial democràtic, ens agradaria parlar de la igualtat d'oportunitats, de la igualtat davant de la llei, de l'article 14 de la Constitució, ens agradaria parlar de no-discriminació per raó de raça, de no-discriminació per raó de sexe, de no-discriminació per raó de llengua o d'origen, i amb

això hi estaríem d'acord. I crec que la immensa majoria de ciutadans segurament podrien subscriure que tots aquests valors democràtics, d'igualtat davant de la llei que tenim avui dia, amb un sistema constitucional, cal explicar-los, cal fomentar-los. I per això per nosaltres seria un organisme de valors democràtics, no, evidentment, entrar en un període concret, com els deia.

Però en aquesta llei no es parla ni de valors de futur democràtics ni es parla de valors constitucionals, sinó que està construïda bàsicament, en el seu preàmbul, en l'antifranquisme. Evidentment que en aquesta cambra i en tots els ciutadans de Catalunya hi ha molta gent que ha lluitat contra el franquisme; sense anar més lluny, la mateixa gent que forma part del nostre partit i que ha format el nostre partit. Ara bé, per això el que no hem de fer és construir els nostres valors de futur davant d'una situació contra un dictador. No, els nostres valors de futur emanen d'una constitució i d'un pacte entre espanyols, entre catalans i entre tots els ciutadans d'aquest país, que va arribar un moment que van dir: «Tenim una constitució, tenim un estatu d'autonomia, i volem mirar endavant, volem treballar.»

Aquest preàmbul d'aquesta llei diu que Catalunya i que la memòria històrica, la memòria democràtica es basa en l'antifranquisme. No! Literalment –permetin-me l'expressió– hem de «passar» de construir la nostra democràcia envers el franquisme. El franquisme s'ha acabat. El que hem de fer és que no es torni a repetir mai una dictadura, no només a Espanya, sinó a tot Europa, si pot ser, i a tot el món. Aquí hauríem d'estar lluitant des d'aquest Parlament.

Ara, no estem d'acord amb el fet que el preàmbul d'aquesta llei parli que Catalunya i els nostres valors democràtics es construeixen vers l'antifranquisme. No. Catalunya i Espanya tenen una constitució i un estat de dret, i hem de començar a sentir-nos orgullosos del nostre estat de dret i del que hem aconseguit en llibertats i en drets. Això és el que ha de fer tirar el futur a Catalunya i a la resta d'Espanya.

Per altra banda, també volem parlar d'un punt concret. També s'hi ha referit, crec que no massa afortunadament, algun portaveu anteriorment quan parlava de la posició de Ciutadans davant d'aquesta llei. S'ha parlat de «pròpies cabòries» des de Convergència i Unió. Suposo que s'està referint vostè al fet que nosaltres, quan

condemnem, en aquest cas, la dictadura i els totalitarismes, la repressió, la falta de llibertat, Ciutadans ha introduït un punt important, creiem, amb aquesta fórmula de valors democràtics, que és condemnar qualsevol tipus de totalitarisme. I aquí, per desgràcia, a Catalunya, han mort molts catalans, molts catalans han mort en mans de bandes terroristes. Per tant, no podem parlar de «cabòries», sinó de «respecte per les víctimes». Tothom té en ment l'atemptat que n'hem celebrat fa poc l'aniversari, per desgràcia, de l'Hipercor, i allà molts catalans van morir precisament per fórmules totalitaristes i la xacra que ara mateix té la democràcia espanyola i europea, que és el terrorisme.

Per tant, de cap manera acceptarem, des del nostre grup, que es vulgui passar pàgina, que no es vulguin veure tots els atacs vers la democràcia que hi ha aquí. Jo sé que en aquesta cambra hi ha gent que no condemna del tot o que lamenta o justifica l'acció de determinades bandes terroristes. Això no és tolerable. Aquí hi ha hagut diputats que han justificat feina davant dels terroristes –ara mateix no està a la cambra, precisament. Però des d'aquest Parlament de cap manera pot haver-hi ni un sol diputat que justifiqui la feina feta –ni minimitzi– per una banda terrorista. Si algú vol recollir els fruits de l'arbre, que no faci aquest tipus de declaracions públiques, sent parlamentari d'aquesta cambra, i vull deixar-ho ben clar des d'aquesta tribuna perquè, mentre que estem fent una llei de valors democràtics, altres inciten a l'odi, justifiquen i minimitzen la feina feta per bandes terroristes; de cap manera des d'aquesta tribuna, ni ciutadans que cobrin dels impostos de tots els catalans poden justificar aquest tipus d'actituds. Per tant, no són cabòries de Ciutadans, sinó que són persones que han patit el terrorisme, el totalitarisme tant del franquisme com de qualsevol mena de dictadura, també del terror que hem patit i que patim, per desgràcia, encara, a ple segle XXI a Europa.

Bé, un altre punt important per a nosaltres és el punt de la despesa de l'organisme. Nosaltres creiem –i donarem suport a una esmena precisament de Convergència i Unió que parla dels pressupostos d'aquest organisme– que la creació d'aquest organisme evidentment no pot generar unes despeses desproporcionades. Nosaltres volem conèixer des del Parlament el control i el pressupost d'aquest organisme. Creiem, ho torno a dir, que hi ha una oportunitat perduda d'independència, que és que

fos un organisme parlamentari i no un organisme governamental. Però, en qualsevol cas, aquestes esmenes no han estat acceptades, per tant, l'organisme continua per la mateixa via i, evidentment, depèn d'un òrgan governamental.

S'ha parlat també, des d'altres grups, de diàspora. I jo no estic d'acord amb aquesta manifestació. Ho dic públicament perquè no crec que sigui la forma de referir-se a persones que han patit o que..., evidentment fan la seva pressió com a associacions per lluitar pel que creuen que és lògic i legítim. Per tant, des del nostre grup mai donarem suport a aquest tipus de paraules, a aquest tipus de referències, i el màxim de respecte per totes les persones que han patit una dictadura i que el que volen és reivindicar, simplement, uns drets individuals, unes reparacions morals i econòmiques. Sàpiguen que des de Ciutadans mai ens referirem així a les persones que han patit una dictadura. No estem d'acord ni de criminalitzar els uns ni de criminalitzar els altres.

Aquí, ara mateix, evidentment estem davant d'una situació electoral; sabem que hi han partits que s'estan jugant, literalment, unes eleccions, i estem entrant precisament en aquesta lluita fraticida, electoralment parlant, i en això, evidentment, veiem el comportament dels diferents grups parlamentaris, aquí, a Madrid, al Congrés dels Diputats. Però crec que molts ciutadans, la immensa majoria de ciutadans no estan precisament per cap tipus de lluita, sinó per mirar endavant, per mirar el futur, per reparar els danys, per conèixer quines són les bases de la nostra democràcia, per no cometre cap error més, però per mirar sobretot el futur.

Jo crec que la nostra democràcia, ho torno a dir, no es pot basar mai en el passat. Hem de conèixer els errors, hem de conèixer els èxits del passat, però el que no podem fer és construir la nostra democràcia amb el retrovisor; s'han de construir i tancar aquestes reparacions, s'ha d'explicar a la ciutadania què va succeir. Han de ser debat històrics i científics, també, que ho fomentin. A mi m'agradaria, tot i que el nostre grup no votarà a favor d'aquesta llei, veure..., espero, confio i reconeixerem el mèrit quan es treballi des del Govern per fer un debat històric i polític de la recent història catalana i espanyola; allà hi estarem, hi donarem suport.

Si aquest organisme que sorgeix avui d'aquesta llei treballa perquè diferents historiadors puguin donar el seu punt de vista, perquè hi hagin debats plurals, perquè es pugui conèixer realment tota la història des d'un punt de vista absolutament democràtic i neutral, nosaltres, en aquell moment, reconeixem l'èxit i les bones tasques fetes des del Govern. Ara, de moment, ho torno a dir, l'oportunitat perduda és important. El revisionisme concret d'un determinat període no ens convenç; la falta d'independència tampoc ens convenç; la condemna únicament de la dictadura i no de qualsevol tipus de falta de llibertats o de totalitarismes tampoc ens convenç, i sobretot, com deia, ens fa por, també, sincerament, que s'utilitzi això electoralment. Per desgràcia, no...

Fitxer 6

...[confiar] gaire en aquest Govern quant a objectivitat, no podem confiar gaire quan s'aprofita fins i tot amb la que està caient i amb la situació que tenim avui al carrer, la situació que estan patint molts ciutadans de Catalunya amb la mala gestió del Govern espanyol i del Govern català. El que no podem fer és, mentre passa tot això, veure com hi ha determinants membres del Govern en televisions públiques intentant buscar la confrontació, simplement, en aquest cas, perquè hi ha túnels que s'enfonsen, perquè hi ha mala gestió o perquè hi ha caos.

No es pot utilitzar la mala gestió, no es pot utilitzar qualsevol argument per intentar enfrontar-nos a la resta de catalans, a la resta d'espanyols, no és la via, aquesta no és la via d'anar endavant. Això és el que estan fent molts consellers d'aquest Govern.

Per tant, manifestem des del nostre grup la preocupació que, precisament, amb aquesta filosofia hi hagin conselleries, hi hagin departaments que puguin tenir a les seves mans marcar, reescriure i dir quines són les subvencions, les ajudes a determinades entitats. Des del nostre punt de vista, s'ha perdut l'oportunitat que aquest Parlament, de forma àmplia i plural, [#] aquest tipus de reconeixement i, per tant, nosaltres votarem en contra precisament per aquesta falta de sensibilitat, de la pluralitat per aquesta falta d'independència i per la falta de mirar al futur.

No es pot parlar de democràcia, no es pot parlar de futur si no es condemnen fermament totes i cadascuna de les accions que posen en una situació molt greu les nostres llibertats i els nostres drets. Catalunya, els catalans, tenim drets i llibertats gràcies a un pacte, una norma, que es diu Constitució, i una altra que es diu Estatut d'Autonomia. Res més.

Aquí, i no com va dir ahir el president de la Generalitat amb drets històrics, sinó amb drets positius és on es basa la nostra llibertat i la nostra garantia de benestar i progrés. I vull deixar ben clar des d'aquesta tribuna, perquè quan avui intenta enfrontar, avui intenta buscar punts històrics, quan ens anem a la història per justificar els nostres drets i llibertats de vegades busquem més la confrontació que no la pau i el benestar per als nostres ciutadans.

Moltes gràcies, senyora president. Senyors diputats i diputades.

El vicepresident primer

Correspon ara fixar posició als grups parlamentaris que no han intervingut. I, en primer lloc, per defensar o per marcar posició sobre les esmenes reservades i el text del dictamen té la paraula el senyor Josep Maria Balcells, en nom del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Balcells Gené

Gràcies, president. Honorables consellers, consellera, senyores i senyors diputats, els confesso que en pujar avui a aquesta tribuna sento una doble satisfacció. En primer lloc, per poder expressar en nom del meu Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi el vot afirmatiu a la Llei del Memorial, una llei d'una gran càrrega política i emocional. Satisfacció, en segon lloc, per fer-ho en presència a l'hemicicle o a les sales annexes, d'estudiosos i experts en la matèria, però, sobretot, de tantes i tantes persones, associacions i col·lectius que han estat i són encara avui testimonis vius dels qui van lluitar per a la democràcia, dels qui van ser víctimes de la violència política, de la repressió de la dictadura, de la tortura, de la presó o de l'exili. Gràcies a totes i a tots per la seva presència.

L'aprovació avui d'aquesta llei serà per damunt de tot un homenatge als lluitadors per la democràcia i un reconeixement als que al llarg dels anys han sabut guardar i reivindicar la seva memòria, aquesta memòria respectuosa que volem que sigui a partir d'avui la memòria de tot el nostre poble. Gràcies a tots.

Al llarg de la seva tramitació els asseguro que jo he comprovat allò que diumenge passat al Palau Sant Jordi cantava una vegada més en Raimon «venim d'un silenci antic i molt llarg.» Silenci imposat als negres anys del franquisme, després, desaparegut ja el dictador, va venir una altra silenci, no el dels historiadors o estudiosos, senyor Vila, sinó el de les víctimes.

Si el primer era el silenci dels vençuts, el silenci de la por, el segon va ser el silenci resignat, el silenci de la prudència, que va acabar sent el silenci de l'oblit. Silenci justificat en benefici de no trencar la viabilitat de la transició democràtica aconseguida per la via de la reforma i no de la ruptura. En tots els casos, silenci dolorós per aquells que reclamaven memòria i justícia.

Avui Catalunya, el nostre Parlament, s'avança no només per trencar aquest silenci antic i molt llarg, sinó que vol posar altaveus als que han portat el dolor en solitari, que han portat el dolor molt endins, calladament, resignadament. Volem posar-nos avui al seu costat, els volem mostrar reconeixement i estima, amb ells volem recordar als que ja no hi són, els volem retre homenatge. Volem recollir testimonis que serveixin de pedagogia democràtica per a les noves generacions. Volem dir ben fort que estem al costat d'aquells que encara vull reclamen uns papers que els van prendre i que donen fe de l'espoli dels vencedors. Són els papers de Salamanca, senyores i senyors diputats, que formen part també d'aquesta Memòria. I tal com estableix la llei volem que es completi el seu retorn. El Partit dels Socialistes de Catalunya i ciutadans pel Canvi som bel·ligerants, o si volen, també som bel·ligerants en aquesta reivindicació i exigim, com a part de la memòria col·lectiva que s'accelerïn els mecanismes per fer realitat el retorn complet. És de justícia.

M'han precedit en l'ús de la paraula els portaveus dels grups que han mantingut esmenes vives al text de la ponència, he escoltat les intervencions de tots ells, amb més atenció a la del portaveu de Convergència i Unió, senyor Sani Vila. Li agraeixo el

to i algunes de les consideracions globals que ha fet sobre el contingut de la llei. És una llàstima que al final ens deixi un mal regust de boca, senyor Santi Vila, per una raó molt senzilla. Hem treballats plegats en la ponència, és veritat que vostè ha estat constructiu, nosaltres li hem correspost, estarà d'acord amb mi d'això, ens hagués agradat arribar al cent per cent de consens, ho hem aconseguit en els continguts, que no és pas poc, és a dir, en l'exposició de motius i en els articles que defineixen l'abast, els objectius i les funcions del Memorial, lamento que la reserva sigui només per l'estructura dels òrgans de direcció.

Li vull fer veure el que jo entenc que hi ha una certa contradicció en això. En l'exposició de motius, precisament, es diu que el Memorial democràtic és l'instrument amb què la Generalitat ha de dur a terme polítiques públiques destinades a la recuperació de la memòria de les víctimes de la guerra civil i de les persones que van fer front a la repressió política, social, cultural i nacional d'un règim ignominiós. Si es tracta de fer polítiques públiques de memòria no creu que és lògic que la responsabilitat última la tingui el Govern? I malgrat tot miri el que diu la llei, miri què és reserva el Govern en aquesta estructura: un total de deu membres, la resta, deu més, seran escollits o pels grups parlamentaris o pel ple del Parlament, i tres provindran de la direcció d'institucions vinculades a la Memòria Democràtica.

Confio, tanmateix, que ens retrobarem en el desplegament de la llei perquè coincidim en els objectius. Senyor Vila, gestionarem junts la Memòria; senyor Vila, construirem junts el discurs. Aquesta és la nostra voluntat.

No m'ha sorprès gens el discurs del diputat del Partit Popular, o potser hauria de matisar, m'ha sorprès els arguments en boca del senyor Montanya perquè en els treballs de comissió i de la ponència les seves paraules no tenien exactament el mateix to, sonaven diferent de les que acabem de sentir des de la tribuna i en nom del partit. Segurament són els aires nous que bufen als escons de la meua dreta sota el lideratge del nou president.

La veritat és que els arguments per oposar-se a la llei m'han semblat, senzillament, excuses de mal pagador. Les lleis, senyor Montanya, són oportunes si esdevenen útils per resoldre contenciosos pendents. Aquesta, no ho dubti ho serà. Tots els

pobles honoren els que han mort per causes justes. Vostè ens deia «no cal una llei per a això.» Discrepem.

Per posar en marxa polítiques públiques de memòria, per eliminar aquells vestigis lligats a la dictadura i a la repressió, per estimular la pedagogia democràtica, per coordinar els esforços d'historiadors i experts, per afegir-nos a les iniciatives similars d'altres nacions és bo tenir un marc legal que ho empari. Que quedi clar per tots, votarem la llei amb un no del Partit Popular.

Ho han de saber els ciutadans de Catalunya. Jo els voldria demanar, senyors diputats del Grup Popular, que a l'hora de votar vostès que seuen en uns escons que els ho permetin, mirin la cara de les víctimes dels familiars de les víctimes de la dictadura i de la repressió que ens acompanyen. Facin un esforç de compartir amb ells la memòria i reparar els sofriments derivats d'aquella guerra i d'aquella dictadura que els va portar a la presó, a l'exili o senzillament a l'execució. És un deute que tenim tots, però per moltes raons potser vostès d'una manera especial.

Avui és l'ocasió que els ofereix aquest Parlament per la reconciliació en nom de les organitzacions de represaliats pel franquisme, en nom de tantes i tantes víctimes assassinades, torturades, maltractades per defensar drets i llibertats. No busquin excuses, no els faci basarda condemnar un cop més el franquisme en seu parlamentària. Facin un reconeixement als que van sofrir per defensar la democràcia, la llibertat i els drets nacionals de Catalunya. No voldria creure, aquest diputat que els parla, que el seu problema és que no saben encara o no s'atreveixen a marcar una línia divisòria entre víctimes i botxins.

Senyor Albert Rivera, hem escoltat el discurs, les seves paraules, boniques paraules, ben lligades amb sofismes i una bona dosi de demagògia. Almenys avui ha donat la cara, senyor Rivera, és que jo no l'he vist en cap de les reunions de la ponència, ni a vostè, ni cap dels diputats del Grup Mixt. És una manera de manifestar, potser, el seu desinterès per la llei? Tenia avui la seva gran oportunitat. Sensibles com són amb els problemes lingüístics avui tenia l'oportunitat de condemnar els que van voler matar el català a cops de lleis i de repressió, i en nom de la unitat de la pàtria. No ho ha fet, no ho farà,estic segur que la ciutadania del nostre país n'haurà pres també bona nota.

La veritat és que avui quedem tots retratats, voldria, tanmateix, que demà reprenguéssim el consens en l'aplicació de la llei que sortirà aprovada amb els vots de la majoria que dona suport al Govern. Quin és el contingut del Memorial? En primer lloc compliment en forma de llei a l'article 54 de l'Estatut que demana que es prenguin mesures pel reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

En aquest sentit, en l'exposició de motius es diu que la societat catalana té un deute amb el propi passat. Avui obrirem un nou camí per fer les paus amb aquest passat, posant les bases legals per vetllar pel coneixement i el manteniment de la Memòria Històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats. És una llei que no pretén obrir ferides, sinó tancar aquelles que havien romàs obertes per l'oblit.

El Parlament de Catalunya, senyores i senyors diputats, ciutadans i ciutadanes que ens acompanyen o ens escolten, dirà avui de forma solemne que cal una condemna explícita del franquisme, que cal una rehabilitació plena de totes les persones, organitzacions i institucions represaliades durant la Guerra Civil i el franquisme per tal que els supervivents, els seus familiars i amics, i les generacions futures, se sentin reconegudes d'una manera justa.

Aprovem una llei reparadora de la Memòria, una llei reconeixedora del compromís per la llibertat i la democràcia de milers de ciutadans que van sofrir la repressió, la presó o l'exili com a conseqüència d'aquest compromís. És veritat que la Llei del Memorial no podrà eixugar les llàgrimes dels que ja no hi són, però podrà retornar honor, dignitat i reconeixement als familiars dels que van donar la cara en defensa de les llibertats, de la democràcia i també dels drets nacionals de Catalunya.

És una llei que recull la pluralitat de memòries, no és una llei sectària, ni partidista, ni excloent, posa en primer pla, naturalment, els milers de víctimes que van ser perseguides, torturades i empresonades o obligades a l'exili per haver defensat la República, la llibertat i les institucions democràtiques. Sabem que hi van haver altres víctimes, i la llei recull la condemna de tots els actes execrables, assassinats

inclosos, que es van donar també a la reraguarda republicana per grups incontrolats que aprofitant el desgavell van fer la seva guerra particular.

D'acord amb els grups de l'oposició hem recollit aquesta pluralitat de memòries. Deia l'historiador Josep Temes «que la Guerra Civil només estarà superada quan els néts del franquisme lamentin els crims dels franquistes i els néts dels republicans lamentin els crims comesos també en el bàndol republicà».

Parlant de la pluralitat de memòries no em resisteixo a fer una referència a l'acte que tindrà lloc el diumenge vinent a Roma amb la beatificació d'uns centenars de religiosos espanyols, catalans molts d'ells, que van morir començada la guerra per motius ideològics o religiosos. Un respecte per tots ells. La llei que aprovarem els inclou també en el record i la memòria perquè la seva mort la considerem també injusta. A aquestes alçades tots tenim clar que la Guerra Civil no va ser una croada, no va ser una guerra de religió, i tampoc acceptem que els grups feixistes, per exemple, volguessin justificar els assassinats de religiosos pel fet d'aparèixer com a còmplices dels facciosos. Nosaltres ho condemnem.

Afegir, només, que els que ara seran beatificats han tingut sempre el reconeixement públic per part de l'església, no ho criticaré pas, però em permetran que aprofiti l'avinentsa per demanar des d'aquesta tribuna, si més no l'església catalana, que un cop aprovada avui la Llei del Memorial i després de les beatificacions a Roma dels seus sacerdots injustament assassinats, faci també un gest, demani perdó per les complicitats que va poder tenir l'església amb la dictadura; que jerarquia, i no només les comunitats cristianes més actives, digui públicament i solemnement una paraula de confort i de reconeixement per tots aquells altres màrtirs, potser no creients, que van lluitar, que van sofrir la repressió, presó o exili per ser fidels als valors del...

Fitxer 7

llibertat i la democràcia. Aquest seria sens dubte un gest de reconciliació que el conjunt de la societat catalana aplaudiria.

El Memorial Democràtic arriba a aquest plenari per ser aprovada, no pas..., això no vol dir que sigui ja el final del seu trajecte. Caldrà iniciatives públiques del Memorial, que es tradueixin també en pedagogia democràtica, pedagogia de convivència, de pluralisme, i això passa per l'escola, per la universitat, pels mitjans de comunicació.

La Llei ha de ser inclosa en la matèria d'educació per la ciutadania. El contingut i la filosofia de la Llei haurà de traduir-se en material audiovisual, en obres de teatre, en guions televisius; n'hauran de parlar els diaris, ràdios, còmics, novel·les; s'hauran de visualitzar en museus i en biblioteques; s'haurà d'estimular la lectura dels llibres d'història.

Diumenge jo sentia emocionat al Palau de Sant Jordi Maria del Mar Bonet quan cantava: «Què volen aquesta gent que truquen de matinada?», i preguntava si els joves d'avui entenien què suposaven aquestes trucades de matinada per a molts i molts militants compromesos amb la lluita per les llibertats. Cal fer pedagogia de la memòria.

Jo voldria fer també aquí també homenatge als nostres historiadors. No fa molt que m'ho recordava l'il·lustre Josep Benet: «hi ha molta feina feta, no vulgueu duplicar-la», em deia. Volem reconèixer, nosaltres, des d'aquí, la feina d'aquests historiadors, i la de molts que d'aquí i de fora han fet l'esforç de trobar, d'investigar i de bussejar en la història.

Voldria... Votarem nosaltres sí a la Llei. Els confesso que aquesta Llei, per a mi, em remou records i vivències també personals. Jo he vist amics torturats a la Prefectura de Via Laietana; jo he passat també per comissaries franquistes; jo he vist també a casa meva plorar el meu pare recordant la mort del seu germà –del meu oncle!–, detingut per uns escamots de la FAI i assassinat el novembre del 36 a la presó de Lleida juntament amb vint-i-dos companys més de l'Espluga Calba, executats sense judici ni defensa ni garantia de cap mena. Jo he conegut capellans que van salvar la vida perquè els meus pares els van protegir i amagar clandestinament. Els més gran portem tots vivències i records amagats que la llei ens ha de permetre transformar en pedagogia de la memòria democràtica.

Acabo: voldria agrair, des d'aquesta tribuna, en la tramitació de tota aquesta llei, els serveis dels que ens han acompanyat en la tramitació de la Ponència. Els serveis del lletrat Ismael Pitarch, els de la tècnica Àngela Lleixà [#] del Grup [#]. Un reconeixement especial per a la directora general del Memorial, senyora Maria Jesús Bonur [#] i la bona feina feta pel coordinador il·lustre diputat Jaume Bosch.

Vull acabar, si m'ho permet, senyor president, amb uns versos de Joan Garcia Tristany [#], que em sembla que ens acompanya, del col·lectiu d'ex-presos de la dictadura. Serveixin de record i homenatge a tots els represaliats del franquisme. «Ja em deus –diu ell–, amb els temples que blanquegen, les carns completament acomplexades per jorns de desenganys en els camins d'amor i abnegació per la utopia. L'amor d'un cor recent per un bocí de terra d'aquella que trepitjo i que treballa cada dia. Ja em veus quasi a la fi d'aquest camí, omplert d'angúnies i curtes alegries quan s'apropa la porta de sortida de la vida. Però tornarem altra vegada a fer camí i forcejar de nou la porta de la història».

Gràcies, senyor president; senyores i senyors diputats.

(Aplaudiments.)

El president

Gràcies, senyor diputat. *(Persisteixen els aplaudiments.)*

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya la il·lustre senyora Maria Mercè Roca.

La Sra. Roca i Perich

Senyor president, honorables consellers, consellera, senyores i senyors diputats, totes les lleis que aprova aquest Parlament tenen com a finalitat última el bé comú. Hi ha algunes lleis en què aquest bé és primari, és bàsic, és vital i és immediat. Per exemple, la Llei dels serveis socials, una llei importantíssima. Altres lleis, en canvi, se situen en un altre pla, i es fonamenten de ple en les idees. Tenen una dimensió més pedagògica, moral, fins i tot ètica. En aquestes lleis, el debat agafa els camins molt més subtils, de la justícia, la dignitat, la intimitat i els sentiments personals i col·lectius. Són lleis que toquen allò intangible i profund que tothom sap que existeix però que de

vegades costa d'anomenar. La Llei del Memorial Democràtic que aprovarem avui pertany a aquesta segona classe de lleis.

Veig que ens acompanyen, i els dono la benvinguda, persones d'associacions, estudiosos, entitats, historiadors, molts dels quals varen venir a comparèixer a la comissió per donar el seu punt de vista sobre com creien que havia de ser aquesta llei, quan només era un embrió. Doncs avui hem d'estar contents perquè tanquem el cercle. La Llei surt de la societat civil i hi torna, ara que és acabada, perquè la funció de la llei és aprofundir en la qualitat democràtica de la societat i proclamar la vigència dels valors democràtics com a fonament de convivència en aquesta nostra societat.

Parlem d'una llei, la del Memorial Democràtic, que té com a matèria primera la memòria i el record, i que es concreta en un instrument, el Memorial, que ens ha de permetre, com a persones que som i també com a poble, trobar-nos, explicar-nos, i, en definitiva, no tant saber què som, sinó, sobretot, i molt més simplement, saber que som.

Dic que la llei té com a matèria primera la memòria i el record. Per tant, vostès sabran que és una matèria molt delicada. La memòria és aquesta facultat de l'ànima, i aquí rau la seva grandesa, però també les seves dificultats, està carregada sempre, sempre, sempre, és veritat, de subjectivitat, és esmunyedissa, i té una relació molt important amb el temps i amb els sentiments. Per això té raó el senyor Vila quan diu que els exercicis de memòria són arriscats, però s'han de fer aquests exercicis de memòria, ens hem d'arriscar sempre a recordar, perquè alhora, els exercicis de memòria van lligat a la dignitat i al desig de ser.

Per què és tan important de recordar la història? Doncs, mireu, cal recordar la història perquè «no hi ha passat que sigui innocent». Ho deia Montserrat Roig, a qui vaig citar el mes de maig aquí mateix quan la llei va ser admesa a tràmit. Deia, l'any 1979, en un article a Destino, que la qüestió era saber si ets culpable o innocent d'un passat que no has viscut. I es contestava dient –ella mateixa–, que es pot ser culpable oblidant. La desmemòria és implacable. Els joves comunistes, deia l'article, no són evidentment els actors de l'assassinat de l'Andreu Nin, però poden ser culpables si es neguen a voler saber el que realment va passar. Els joves, deia, de l'actual política de

l'UCD són culpables si no parlen del terror sota l'Espanya franquista. La gent, deia, oblida per no haver d'assumir la pròpia capacitat de barbàrie. Els pobles obliden per no haver de preguntar-se les causes de les atrocitats col·lectives. Els mitjans de comunicació teixeixen capes gruixudes d'oblit a base d'històries superficials per controlar les ànsies de llibertat públiques i privades. I els estats fan que la gent oblidi per no plantejar-se una anàlisi rigorosa dels mòbils de l'existència. S'ha de conèixer el passat, acabava l'escriptora, i assumir-lo per dolorós que sembli.

I assumir aquest passat és una de les finalitats de la Llei del Memorial Democràtic. Només aquesta assumpció plena del passat pot transcendir-lo i deslliurar per sempre d'incomoditat el present i d'incertesa el futur.

Però mirem què diu aquesta Llei i mirem per què és tan important. Doncs és molt important perquè per primera vegada Catalunya té una política pública de recuperació de la memòria democràtica i republicana i de reconciliació amb el seu passat. Tots sabem que tots els pobles que han patit dictadures tenen necessitat com el pa que mengen, de recuperar el seu passat i de rescabalar les víctimes de la repressió. Nosaltres hem trigat trenta anys. De fet el nostre país s'ha caracteritzat sempre pels exercicis d'oblit i per la revisió selectiva del passat recent. Certament, ara sí que ja no podíem esperar més. És important també aquesta Llei perquè condemna explícitament el franquisme, perquè en les seves funcions hi ha l'estudi, la difusió i la recerca de la memòria democràtica i hi ha el reconeixement i l'homenatge de les víctimes directes o indirectes de la guerra civil i de la lluita per la república, la democràcia, les llibertats i els drets individuals i col·lectius –això hi és a la Llei, eh?–; les víctimes que eren a la reraguarda del conflicte bèl·lic i a tothom, a tothom que va patir persecució a causa de la seves opcions personals, ideològiques, religioses o de consciència. I és important aquesta llei perquè es dedicarà a la difusió del patrimoni democràtic i a la recuperació també dels espais de la memòria. És important, és molt important, perquè parla tota l'estona de pluralitat, de memòries i de pluralitat de víctimes.

I em sembla molt important també perquè el Memorial podrà divulgar el paper de les dones en el patrimoni democràtic com a persones que eren, que són, amb capacitat

de decisió autònoma. Unes persones, les dones, doblement reprimides, doblement silenciades. No fa gaires dies, a Girona, moria Antònia Druet [#], una mestra, pedagoga progressista, sindicalista i militant del POUM. Va ser una de les primeres dones regidores de l'ajuntament, va estar a l'exili, l'any 2006 se li va donar la Creu de Sant Jordi –és igual. Era una persona completament desconeguda per la població.

Per tot això dic que la Llei del Memorial Democràtic és molt important, especialment vull fer referència a quatre aspectes de la Llei que per al meu grup d'Esquerra Republicana eren fonamentals, i que fruit del consens ara la Llei recull.

En primer lloc la incorporació del concepte de repressió cultural, lingüística, nacional i institucional que va patir la nació catalana durant el franquisme. Perquè, és cert que aquí a Catalunya, a més de la negació de la democràcia vam patir la negació del país. La negació de la nació: la negació de tot el país.

Després, la incorporació de la memòria pròpiament republicana, del 31 al 39, com a objecte d'estudi del memorial, i de tota la tradició republicana que ha significat l'origen de la democràcia al nostre país. També, la incorporació del reconeixement de totes les víctimes de la violència política; de totes les víctimes, fossin del bàndol que fossin. I, finalment, la incorporació de les universitat i dels centres d'estudis locals com a centres de recerca de la memòria.

O sigui, resumint, una llei ambiciosa, que impedirà que es perpetuïn interpretacions interessades dels fets passats; impedirà que la memòria prescindeixi d'una part de la societat. L'objectiu és recuperar la memòria democràtica de les institucions i de tota, absolutament tota la societat.

Però quina llàstima, permetin-me, quina llàstima que aquest procés no hagi anat acompanyat d'una llei de la memòria històrica de l'Estat que condemni explícitament el franquisme, que reconegui la condició de víctima de les persones físiques represaliades, i que els rescabali tots els honors. Quina llàstima que la llei espanyola no anul·li..., no contempli l'anul·lació de les causes sumaríssimes perpetrades pel franquisme, condemna que hauria comportat l'anul·lació del judici sumaríssim, com per exemple el de Lluís Companys. Quina llàstima també que no inclogui la restitució del patrimoni incautat [#] per la repressió franquista a persones, partits i

sindicats. Quina llàstima finalment que la Llei de la memòria històrica no s'hagi adaptat a la legislació internacional de crims contra la humanitat: una llàstima, de veritat; sincerament, una llàstima.

Com també ha estat una llàstima, crec, que aquesta Llei nostra no hagi pogut tenir una adhesió més ampla. Jo crec que la Llei se la mereixia, aquesta adhesió, eh? I crec també que hem treballat molt bé perquè fos així. Les esmenes del Partit Popular i les del Grup Mixt exposen concepcions molt diferents de les nostres però em vull quedar amb la idea que valoro molt, de les passes que hem fet els diputats que donen suport al Govern cap al diputat Santi Vila. No ens hem arribat a tocar però ens hem acostat molt. Hem tingut bona voluntat i ho agraeixo sincerament.

També agraeixo molt especialment als altres membres de la Ponència, al senyor Jaume Bosch i al senyor Balcells. Ha estat realment estimulante treballar amb ells. Agraeixo també al senyor Jordi Montanya. Gràcies també a totes les persones del departament que ens han fet la feina més fàcil. Gràcies al lletrat senyor Ismael Pitarch.

Doncs bé, aprovada la Llei d'aquí a una mica, la Llei comença a caminar. L'editor Josep Maria Castellet deia en un assaig esplèndid que té sobre Josep Pla i la memòria, que al record se li ha de demanar sinceritat i a la memòria se li ha d'exigir lucidesa. Sinceritat i lucidesa, doncs, per al Memorial Democràtic, com a eines perquè els nostres fills i filles s'allunyin per sempre de la ignorància que ens aboca forçosament a la repetició perpètua.

Moltes gràcies.

(aplaudiments.)

El president

Té la paraula en nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa l'il·lustre senyor Jaume Bosch.

El Sr. Bosch i Mestres

President, consellers, consellera, permetin que comenci amb una cita: «Vam estar a Saragossa, una presó tènica, amb un règim de disciplina intern duríssim, el més dur

que jo he conegut en tots els meus anys de presó. Les dones tenien el color de la terra del pati». Aquesta vivència, que Maria Salvo [#] explica al llibre *Notícia de la negra nit* és una dels milers, dels milions de moments de patiment sofert per milers i milers de persones durant la dictadura franquista. Inclou aquesta descripció colpidora: «les dones tenien en color de la terra del pati de la presó».

L'abril de 2002, l'acte del Liceu d'homenatge als represaliats del franquisme, va reivindicar el memorial democràtic que avui aprovarem amb un retard no sols de cinc anys, sinó de vint-i-vuit anys, perquè pot ser útil recordar avui que al preàmbul de l'Estatut del 79 deia: «En aquesta hora solemne en què Catalunya recupera la seva llibertat, cal retre homenatge a tots

Fitxer 8

...els homes i dones que han contribuït a fer-ho possible. L'homenatge es quedarà en el text.

Amb relació a la memòria, el senador Manuel Fraga Iribarne afirmava el 12 d'agost d'enguany, fa molt poquet, en una entrevista en un diari: «*Aquí hubo una amnistía y amnistía quiere decir no solamente mutuo perdón, sino mutuo olvido. Amnistía quiere decir amnesia y eso, insisto, quiere decir olvidar, olvidar.*» I unes línies després deia: «*Todo el mundo tiene derecho a enterrar a sus muertos, pero los muertos amontonados son de una guerra civil en la que toda la responsabilidad, toda, fue de los políticos de la Segunda República.*» El senyor Fraga resumeix de forma perfecta la teoria d'un sector de la dreta: els desastres de la República van justificar el franquisme i ara el que toca és l'amnèsia, l'oblit.

En front d'aquesta concepció, trobem l'article 54 del nostre Estatut, que en el punt 1, entre altres coses, diu que la Generalitat i els altres poders públics han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

El contingut d'aquesta llei és molt important i especialment important l'exposició de motius. La llei adopta una posició inequívoca, és la primera llei d'aquest Parlament que condemna de forma explícita el franquisme. El Parlament ha aprovat diverses resolucions, és cert, però per llei és la primera vegada. A més, l'exposició de motius, a diferència de les opinions del senyor Fraga, afirma que el sistema democràtic actual té l'origen més immediat en la memòria republicana i l'antifranquisme i aposta per la rehabilitació plena de totes les persones, organitzacions i institucions represaliades durant la Guerra Civil i el franquisme, per tal que els supervivents, llurs familiars, llurs amistats i les generacions futures se sentin reconegudes d'una manera justa. Alhora, a partir de l'apartat 2 de l'article 54 de l'Estatut, l'exposició de motius del projecte de llei recorda que la grandesa de la democràcia és que a diferència dels règims totalitaris és capaç de reconèixer la dignitat de totes les víctimes de la intolerància, més enllà de les opcions personals, ideològiques o de consciència de cadascú. Per això diu: «Cal un reconeixement de totes les víctimes de la violència política.»

L'objecte, finalitat i funcions del Memorial es troben als articles 1, 2 i 3. L'objecte: desplegar les polítiques públiques de govern adreçades a l'acció cívica de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica. I aquí està la qüestió fonamental: és clar que hi ha estudis, és clar que hi ha llibres, és clar que hi ha tot el paper dels historiadors; el tema és que hi ha d'haver una política pública de recuperació de la memòria històrica.

Amb relació a les esmenes, amb el Grup Mixt ens és molt difícil, la veritat, està molt difícil el diàleg i l'acord. Hi ha una esmena del Grup Mixt que ho explica tot, quan parla que cal el reconeixement de les persones que han sofert la repressió nacionalista durant els primers trenta anys de democràcia, és a dir, repressió durant la democràcia. Aquesta concepció ja ho diu tot.

Les esmenes del PP, votarem que no. Entenem la dificultat del senyor Montanya per posicionar-se en una llei quan ha de conviure amb la valoració favorable a l'època franquista que ha fet fa molt poc l'eurodiputat del seu grup, el senyor Mayor Oreja. Però, en tot cas, sí que voldríem demanar respecte a les entitats de la memòria,

perquè cal respectar tota la societat civil. No s'hi val societat civil sí, quan parlem de l'aeroport; societat civil no, quan parlem de la memòria.

Amb relació a Convergència i Unió, sí que voldria fer un esment que sàpiguen que no varen ser vostès els únics indignats el diumenge amb el no-esment d'Unió Democràtica, nosaltres també i així ho hem fet arribar a la Comissió de la Dignitat. Però entrant en el contingut, Convergència i Unió va plantejar dues objeccions principals al projecte: la manca de pluralitat de memòries, el no-reconeixement a totes les víctimes d'una banda, el caràcter exclusivament governamental de la junta. El març d'enguany el diputat Santi Vila es referia al cúmul de disbarats que, «sincerament, consten a l'exposició de motius», deia. Bé, hem passat d'aquesta afirmació a una situació en la qual Convergència i Unió no manté cap esmena a l'exposició de motius, les hem transaccionat totes, hi he afegit encara una darrera transacció a l'article 2.

L'altra objecció es referia a l'article 6, que regula la Junta de Govern. També el Santi Vila assenyalava que «onze de catorze membres de la Junta nomenats pel Govern diu poc del seu compromís amb el pluralisme», i afegia: «Veurem en el període de negociació si realment això es pot esmenar.» Doncs, ho hem fet, en la negociació hem incorporat a la composició de la Junta, amés dels nomenats pel Govern, sis representants dels grups parlamentaris, quatre professionals designats pel Parlament, un membre del Consell Assessor i dos membres del Consell de Participació. El que sí defensem és que l'organisme que es crea amb personalitat jurídica pròpia ha d'estar adscrit al Govern per garantir la realització de polítiques públiques. Dependre d'un govern legítim no implica sectarisme, més si es conforma amb una majoria de la Junta que no és governamental.

Però els vull fer simplement una reflexió: al Congrés de Diputats, en la disposició addicional tercera de la Llei de la memòria històrica que s'està tramitant, vostès acaben d'aprovar en comissió que s'encarregui el Govern central, no a les Corts, la creació de la institució que ha d'impulsar polítiques públiques de la memòria. Per què el Govern central sí i el Govern de la Generalitat no?

L'opció de Convergència i Unió, a més a més, exclou l'Arxiu Nacional, el Museu d'Història o l'Institut Català de les Dones, però també les entitats membres de la Comissió de Participació.

Un altre aspecte: aquest projecte va patir des del seu naixement un apriorisme, una idea preconcebuda, un tòpic: que l'esquerra catalana era incapaç de reconèixer la violència que varen patir moltes persones en un període determinat a la reraguarda republicana. Era un apriorisme que s'ha mantingut fins i tot després d'haver pactat el text del projecte en comissió. Feia la sensació que algú no s'havia llegit el dictamen. Però és que aquesta acceptació ja la va fer el conseller Saura en presentar el projecte el març d'enguany. Va dir el conseller Saura: «Una política pública de la memòria democràtica ha d'avaluar qualsevol actuació que assumeix les víctimes de la reraguarda republicana, perquè també són víctimes.» Aquest reconeixement l'han fet també molts historiadors que han col·laborat en el Memorial, l'ha fet el professor Josep Fontana en la conferència que va obrir la setmana passada el primer col·loqui internacional Memorial Democràtic, quan deia: «També el bàndol republicà ens cal tractar d'explicar la part de violència innecessària i injustificada que Joan Peiró va denunciar en el seu llibre *Perill a la reraguarda*.» O ho escrivia el mes de juliol en un article el professor Antoni Segura, deia: «Serà tancar en fals el debat sobre el nostre passat més recent si jo m'oblidés la brutalitat que va assolir a Catalunya la repressió a la reraguarda republicana, especialment la persecució religiosa, però també la que va tenir lloc dins de les mateixes forces republicanes.»

La diferència no està en les víctimes, sinó en els valors democràtics que ha d'impulsar el Memorial. La frontera és entre defensa de les llibertats democràtiques i aixecament colpista contra la legalitat democràtica. Aquesta és l'autèntica frontera. O com ho ha dit el professor Ricard Vinyes també en el col·loqui internacional: «Hi ha una línia infranquejable, la que separa democràcia i franquisme; democràcia i dictadura.»

I dit això, i en la mateixa línia del que expressava el diputat Balcells, i reconegut això, cal afegir que la jerarquia de l'Església Catòlica, que dissabte celebrarà a Roma una beatificació massiva de màrtirs de la Guerra Civil, s'hauria d'atrevir a reconèixer alhora la seva responsabilitat en el suport a l'aixecament militar del 36 i el

nacionalcatolicisme posterior. Que ningú no vegi en aquesta afirmació animadversió contra el cristianisme, els que vàrem aprendre a fer política al PSUC al costat de l'Alfonso Carlos i amb el Joan García Nieto, estem vacunats contra sectarismes d'aquest tipus, ans al contrari, segur que coincidim en aquest desig amb molts cristians.

Bé, avui tindrem Memorial Democràtic. Ha costat molt, massa temps. Repetim una vegada més que no pretén reobrir ferides, sinó tancar-les de debò. Per això voldria esmentar dues cites produïdes en el període de compareixences. Enric Pubill, president de l'Associació d'Expresos Polítics del Franquisme, deia: «El Memorial Democràtic és l'única fórmula per sortir de la foscor i recuperar el tros de la nostra història contemporània que durant tants anys ens ha estat negada.» I l'Ángel Rozas, president de la Fundació Cipriano García de Comissions, deia: «*Debemos por fin y de una vez dignificar a las víctimas de la Guerra Civil, pero también de todas las guerras pasadas y actuales, y dignificar a las víctimas de la dictadura franquista, pero también a las víctimas de todas las dictaduras.*» Paul Preston, l'historiador britànic ha escrit: «*El proyecto de Memorial Democrático, de realizarse colocará a la sociedad catalana a la cabeza de una de las políticas culturales y civiles más importantes de las que pretenden realizar hoy los principales países de la Unión Europea.*» Acabo, el cantautor Raimon canta, a la cançó Al meu país la pluja, el següent: «A escola et robaven la memòria, feien mentida del present», i més endavant diu: «Qui em rescabalarà dels meus anys de desinformació i desmemòria?» Ningú no podrà compensar mai els patiments derivats del cop d'estat del general Franco, de la guerra i de la dictadura, però si avui algú considera que aquest país, amb l'aprovació d'aquesta llei, és una mica més just, la creació del Memorial democràtic ja haurà valgut la pena.

(Aplaudiments.)

El president

El senyor Montanya demana la paraula.

El Sr. Montanya i Mías

Demanam la paraula per al·lusions personals, president.

El president

Té un minut.

El Sr. Montanya i Mías

Molt bé, moltes gràcies. Bé, en primer lloc, aclarir que nosaltres mantenim el màxim respecte i consideració envers les organitzacions o associacions que avui ens acompanyen. El màxim, de respecte i consideració, com no pot ser d'una altra manera. Ara bé, senyor Balcells, vostè s'ha quedat amb les formes, no amb el fons de la meva intervenció, i crec que, en certa manera, ha adulterat les meves paraules. Perdoni'm que utilitzi o permeti'm que utilitzi aquesta expressió. Escoltin, nosaltres quan votarem –quan votarem– ho farem mirant a les càmeres, perquè el nostre vot va adreçat a tots els ciutadans de Catalunya, no a una part dels ciutadans de Catalunya. I vostè diu que aquesta llei recull la pluralitat de la memòria de tots els ciutadans. Doncs, miri, aquesta llei hi ha un grup parlamentari que la vota en contra i hi ha un grup parlamentari..., perdó, dos grups parlamentaris que la voten en contra i un grup parlamentari que s'hi absté. Això ja deixa en entredubte el que vostè ha manifestat. Per altra banda, ha dit que el meu discurs són excuses de mal pagador i que ve donat pel nou aire que sembla ser que vostè observa al meu partit polític...

El president

Senyor diputat, el minut...

El Sr. Montanya i Mías

Acabem, escolti, senyor Balcells, vostès van donar suporta un festival musical aquest cap de setmana quan fan justament el contrari al Congrés dels Diputats. Per tant, escolti, el riure va barris i deixem les qüestions internes del partit, i més quan debatem una llei.

I acabo, senyor president...

El president

És que s'ha passat àmpliament del minut...

El Sr. Montanya i Mías

Només agrair la tasca que ha efectuat els treballs de la Ponència, que abans ens n'hem descuidat de fer esment, especialment pel que fa a la figura del que avui ha estat el seu relator, el senyor Jaume Bosch.

Gràcies.

El president

Senyor Vila...

El Sr. Vila i Vicente

Sí, gràcies, president. Només per al·lusions personals i contradiccions.

El president

També té un minut.

El Sr. Vila i Vicente

Bé, rebo paraules amables del senyor Bosch, del senyor Balcells, de la senyora Roca, efectivament, el treball i el punt on hem arribat, que ens permet avui votar-ho favorablement, es deu en gran mesura a l'esforç que han fet tots tres. Per tant, volia reconèixer aquest treball.

Comprenquin però la vehemència i el nostre interès que avui no haguéssim convertit aquesta reflexió en un exercici de desmemòria si no haguéssim reivindicat també tota la tasca de recuperació de la memòria que s'havia fet durant els darrers trenta anys de democràcia a Espanya, però sobretot a Catalunya a través del Govern i del Parlament.

Moltes gràcies.

El president

Acabat el debat, doncs, acabem les votacions. (*Veus de fons.*) Perdó, perdó, no l'he vist. Senyor Rivera...

El Sr. Rivera Díaz

Al·lusions i contradiccions també personals. Dir, en primer lloc, que s'ha referit algun portaveu a la participació a la comissió, vull deixar ben clar davant dels ciutadans de Catalunya. un comportament habitual d'aquest Govern és que moltes de les esmenes de l'oposició, com si es tractés d'un corró o d'un *rodillo*, que es diu en castellà, doncs, no s'accepta una sola esmena. Quan no hi ha una sola esmena acceptada d'un grup parlamentari, parlar de consens, pluralitat i mà estesa...

El president

Senyor Rivera, centris en les al·lusions i contradiccions.

El Sr. Rivera Díaz

M'hi estic centrant, senyor president.

El president

No ho fa, senyor Rivera. Centris en les contradiccions.

El Sr. Rivera Díaz

Doncs, és la seva opinió, la meva opinió és que sí que m'hi estic centrant.

I jo el que li volia dir també a un altre portaveu, perquè ha fet al·lusió directa a la meva persona i al meu grup. Per altra banda, s'ha parlat també que no s'ha condemnat des del nostre grup, que era una oportunitat de condemnar el franquisme. Miri, sap, tenen un problema, que és que el nostre grup ha lluitat igual o més, aquests senyors que hi han aquí al nostre partit, contra el franquisme. Per tant, no ens poden donar lliçons de franquisme, ni antifranquisme, ni de carnets de demòcrates. Tenen un problema vostès amb això. Aquest partit ha condemnat en aquesta tribuna, i ho han sentit els ciutadans, en més d'una ocasió la dictadura del franquisme.

I, finalment, també s'ha parlat de demagògia, s'ha parlat d'altres referències al nostre grup. Home, parlar de sentiments com s'ha fet des d'aquesta tribuna per justificar una llei, les lleis es justifiquen amb la raó, amb la ciència de la història i amb la situació actual a Catalunya. Mentre, ho torno a dir, si vostès destinessin el mateix temps –el mateix temps– que a aquests sentiments a arreglar els túnels que s'enfonsen a Catalunya, potser ens anirien millor les coses.

Moltes gràcies.

El president

Doncs, anem per la votació. Els faig avinent que s'ha publicat una correcció d'errades, en el sentit que l'esmena número 3 –l'esmena número 3– correspon al Grup Parlamentari de Convergència i Unió, no al Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Per tant, la votarem conjuntament amb les esmenes de Convergència i Unió, llevat de la 7 i la 19, que han estat transaccionades.

Perdó, el senyor Balcells havia demanat la paraula. No l'he vist.

Fitxer 9

...té un minut senyor Balcells.

El Sr. Balcells Gené

Volia només demanar la paraula per les al·lusions del senyor Rivera. Justificar l'absència en el treball de la ponència és manifestar un menyspreu als treballs parlamentaris.

El president

Doncs, bé, fets els aclariments amb relació a les votacions, ha quedat clar per tots els grups parlamentaris.

Passem a la votació, en primer lloc, de les esmenes reservades pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Després votarem les transaccionals, eh? Ara votariem les esmenes del Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

Comença la votació.

(Pausa)

Parem la votació, no ha funcionat. Doncs, sí que surt a la pantalla.

Molt bé, tornarem a votar les esmenes del Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

Comença la votació.

Ara sí que ha funcionat.

Aquestes esmenes han estat rebutjades per 47 vots a favor, 82 vots en contra i 3 abstencions.

Votem ara les esmenes transaccionals 7 i 19 en el text del dictamen.

Comença la votació.

Aquestes transaccionals han estat aprovades per 116 vots a favor i 17 vots en contra.

Passem ara a la votació de les esmenes reservades del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. El Grup Parlamentari de Convergència i Unió ha demanat votació separada de l'esmena número 28 amb l'anterior numeració, perquè s'entenguin la 61.

Votem, doncs, aquesta esmena número 28.

Comença la votació.

Aquesta esmena ha estat rebutjada per 64 vots a favor i 68 vots en contra.

Votem ara la resta d'esmenes del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya.

Comença la votació.

Han estat rebutjades per 15 vots a favor, 115 vots en contra i 3 abstencions.

Votarem seguidament les esmenes del Grup Mixt.

Comença la votació.

Han estat rebutjades per 3 vots a favor i 130 vots en contra.

Votarem seguidament el text del dictamen. El Grup Parlamentari de Convergència i Unió ha demanat també votació separada de l'exposició de motius i dels articles 1, 2 i 3.

Votem, doncs, l'exposició de motius i els articles 1, 2 i 3.

Comença la votació.

Han estat aprovat per 116 vots a favor, 16 vots en contra i 1 abstenció.

I votarem seguidament la resta del dictamen.

Comença la votació.

El Projecte de Llei del Memorial Democràtic ha estat aprovat per 69 vots a favor, 17 vots en contra i 47 abstencions.

(Aplaudiments.)